

กค. 21
วันที่ 15.20.61
เวลา 16.50-55

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส26630
รับที่ : 8600/61
วันที่ : 15 ม.ค. 61 เวลา : 10:39

ที่ พณ ๐๖๐๙/๑๗๓

กระทรวงพาณิชย์
๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ
อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๑ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ผลการประชุมรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๑ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๓๙๕๓๔ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐
สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอผลการประชุมรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๑ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรี ด้วยแล้ว รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย

๑. เรื่องเดิม

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีลงมติ เห็นชอบทำที่ไทยสำหรับการประชุมรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๑ (The Eleventh Ministerial Conference: MC11) และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงบัวโนสไอเรส สาธารณรัฐอาร์เจนตินา ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้ที่ได้รับ มอบหมายพิจารณาใช้ดุลพินิจตามสถานการณ์และความเหมาะสมในเรื่องอื่นใดที่จะเป็นประโยชน์

๒. ข้อเท็จจริง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้มอบหมายเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การ การค้าโลกและองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (นางสาวสุนันทา กังวาลกุลกิจ) เป็นผู้แทนเข้าร่วมการประชุม ดังกล่าว โดยในการประชุมครั้งนี้ ได้มีการประชุมรัฐมนตรีจากกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Group of Developing Countries) เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ และการประชุมรัฐมนตรีประเทศ ผู้ส่งออกสินค้าเกษตรขนาดเล็กและขนาดกลาง (กลุ่มเกรนส์) ครั้งที่ ๔๐ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

สาระสำคัญของการประชุมฯ สรุปได้ ดังนี้

๒.๑ การประชุม MC11

๒.๑.๑ ถ้อยแถลงของไทย

ไทยเน้นย้ำความเชื่อมั่นที่มีต่อระบบการค้าพหุภาคีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ ภายใต้ WTO ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการใช้มาตรการปกป้องทางการค้า การส่งเสริมการพัฒนาและการเติบโต ทางเศรษฐกิจ โดยแสดงจุดยืนที่จะร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของ WTO ในเชิงรุกทั้งในส่วนของการปฏิบัติ ตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้อง เช่น ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้าที่เริ่มมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และการลดภาษีภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้ง ในส่วนของงานด้านเจรจาที่ให้ความสำคัญกับการจำกัดการอุดหนุนภายในสำหรับสินค้าเกษตรซึ่งมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

/ การจัดทำ ...

การจัดทำความตกลงเพื่อห้ามการอุดหนุนประมงซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ การจัดทำวินัยเพื่อให้กฎระเบียบภายในประเทศไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการ และการมีส่วนร่วมในการหารือ ประเด็นใหม่ที่จะช่วยให้ WTO สามารถก้าวทันการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงไปโดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการพัฒนา ซึ่งรวมถึงเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย ทั้งนี้ ไทยเรียกร้อง ให้สมาชิก WTO มีท่าทีที่ยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ในการเจรจาอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งแสดงความกังวล ต่อความล่าช้าในการคัดเลือกสมาชิกองค์กรอุดหนุนภายใต้กระบวนการระงับข้อพิพาทของ WTO และเรียกร้องให้มีการสรรหาบุคคลเพื่อกำหนดหน้าที่ดังกล่าวโดยเร็ว

๒.๑.๒ ประเด็นที่ได้รับความเห็นชอบ สมาชิก WTO สามารถบรรลุฉันทามติและมี ข้อตัดสินใจของรัฐมนตรี (Ministerial Decision) ใน ๔ ประเด็น ดังนี้

๒.๑.๒.๑ การอุดหนุนประมง (Fisheries Subsidies) เห็นชอบให้เจรจาจัดทำ ความตกลงให้แล้วเสร็จภายในการประชุม MC ครั้งต่อไปในปี ๒๕๖๒ เพื่อห้ามการอุดหนุนที่นำไปสู่การทำประมง ที่เกินศักยภาพการผลิต (Overcapacity) และการทำประมงที่เกินขนาด (Overfishing) รวมถึงการจัดการอุดหนุน ประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และขาดการควบคุม (IUU-fishing) โดยคำนึงถึงการปฏิบัติที่เป็นพิเศษ และแตกต่างสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด นอกจากนี้ สมาชิกให้คำมั่นที่จะปฏิบัติตาม พันธกรณีเรื่องการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการอุดหนุนประมงเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส อนึ่ง ข้อตัดสินใจ ของรัฐมนตรีดังกล่าวสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) ข้อ ๑๔.๖ ที่ห้าม การอุดหนุนประมงดังกล่าวภายในปี ๒๕๖๓

๒.๑.๒.๒ แผนงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Work Programme on Electronic Commerce) เห็นชอบให้สมาชิกปฏิบัติตามแผนงานฯ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ปรับปรุงการหารือเรื่องพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสั่งการให้มีการประชุมเพื่อทบทวนการดำเนินการ ตามแผนงานดังกล่าวของคณะมนตรีและคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้ WTO และรายงานผลต่อที่ประชุม MC ครั้งต่อไปในปี ๒๕๖๒ นอกจากนี้ สมาชิกตกลงให้ขยายเวลาการยกเว้นการเก็บอากรศุลกากรชั่วคราวสำหรับ สินค้าและบริการที่ส่งผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออกไปอีก ๒ ปี

๒.๑.๒.๓ การยกเว้นการฟ้องกรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ที่ประชุมเห็นชอบให้ขยายเวลาการยกเว้นการฟ้องกรณีพิพาทเกี่ยวกับความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS) ภายใต้กระบวนการระงับข้อพิพาทของ WTO หากไม่ได้ทำผิดพันธกรณีภายใต้ความตกลง ดังกล่าว (TRIPS Non-Violation and Situation Complaints) ออกไปอีก ๒ ปี

๒.๑.๒.๔ แผนงานเรื่องเขตเศรษฐกิจขนาดเล็ก^๑ (Work Programme on Small Economies) สมาชิกรับทราบการดำเนินการในช่วงที่ผ่านมาตามแผนงานเรื่องเขตเศรษฐกิจขนาดเล็ก โดยเฉพาะความท้าทายและโอกาสของเขตเศรษฐกิจขนาดเล็กในการเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าโลกทั้งการค้าสินค้า และบริการ พร้อมทั้งสั่งการให้คณะกรรมการว่าด้วยการค้าและการพัฒนาของ WTO ดำเนินการตามแผนงานฯ ต่อไป ตลอดจนติดตามความคืบหน้าของข้อเสนอที่จัดทำโดยเขตเศรษฐกิจขนาดเล็กภายใต้กลไกของ WTO ซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อช่วยให้เขตเศรษฐกิจดังกล่าวสามารถเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการค้าพหุภาคี

/ ๒.๑.๓ ประเด็น ...

^๑ หมายถึงประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่มีส่วนแบ่งเฉลี่ยของการค้าต่อการค้าโลกระหว่างปี ๒๕๓๗-๒๕๔๗ (๑) น้อยกว่าร้อยละ ๐.๑๖ สำหรับการค้าสินค้า และ (๒) น้อยกว่าร้อยละ ๐.๑ สำหรับการค้าสินค้าอุตสาหกรรม และ (๓) น้อยกว่าร้อยละ ๐.๔ สำหรับการค้าสินค้าเกษตร รวม ๔๕ ราย เช่น แอลเบเนีย บรูไน จอร์แดน มองโกเลีย ศรีลังกา ซูรินาม สวาซิแลนด์ เป็นต้น

๒.๑.๓ ประเด็นที่ยังต้องมีการหารือต่อไป สมาชิก WTO ยังไม่สามารถหาข้อสรุปร่วมกันได้ในประเด็นการเจรจารอบโดฮาที่มีการหยิบยกขึ้นหารือในการประชุมครั้งนี้ และทำให้ยังคงต้องมีการหารือกันต่อไป นอกจากนี้ สมาชิกบางส่วนได้มีการผลักดันให้เริ่มหารือประเด็นใหม่ (New Issues) ภายใต้กรอบ

๒.๑.๓.๑ การเจรจาสินค้าเกษตร แม้ว่าสมาชิก WTO จะไม่สามารถหาข้อสรุปใดๆ ในเรื่องเกษตรได้ในการประชุมครั้งนี้ แต่ทุกประเทศยืนยันว่าการเจรจาเกษตรยังมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจะต้องเจรจาหาข้อสรุปต่อไปในทุกๆ เรื่อง ทั้งเรื่องการเปิดตลาด การอุดหนุนภายใน และการแข่งขันด้านส่งออก

๒.๑.๓.๒ การค้าบริการ สมาชิกยังต้องหารือกันต่อไปถึงการจัดทำวินัยเพื่อกำกับดูแลการใช้กฎระเบียบภายในประเทศ (Disciplines on Domestic Regulations) เพื่อให้เงื่อนไขและขั้นตอนการออกใบอนุญาต เงื่อนไขและขั้นตอนการยอมรับคุณสมบัติ และมาตรฐานทางเทคนิค เป็นไปโดยไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคที่ไม่จำเป็นต่อการค้าบริการ โดยสมาชิกผู้สนับสนุนการจัดทำความตกลงในเรื่องนี้ จำนวน ๓๒ ราย ได้ร่วมรับรองแถลงการณ์ร่วม (Joint Statement) เพื่อผลักดันให้เร่งเจรจาหาข้อสรุปให้แล้วเสร็จก่อนการประชุม MC12

๒.๑.๓.๓ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เนื่องด้วยแผนงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ตามข้อ ๒.๑.๒.๒ กำหนดให้มีเพียงการหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายใต้กลไกต่างๆ ใน WTO โดยที่ไม่ได้เป็นการเจรจาเพื่อจัดทำกฎเกณฑ์ใหม่ สมาชิกผู้สนับสนุนการจัดทำกฎเกณฑ์ WTO เรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๔๓ ราย ได้ร่วมรับรองแถลงการณ์ร่วมที่กำหนดให้เริ่มต้นการหารือในช่วงไตรมาสแรกของปี ๒๕๖๑ เพื่อนำไปสู่การเจรจาในเรื่องนี้ โดยเปิดให้สมาชิก WTO เข้าร่วมโดยสมัครใจ

๒.๑.๓.๔ วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small and Medium Enterprises: MSMEs) สมาชิก WTO จำนวน ๕๗ ราย ได้ร่วมรับรองแถลงการณ์ร่วมเพื่อจัดตั้งคณะทำงานอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Working Group) และจัดทำแผนการดำเนินงานสำหรับการหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุน MSMEs ในการค้าระหว่างประเทศ โดยเปิดให้สมาชิก WTO เข้าร่วมโดยสมัครใจ

๒.๑.๓.๕ การอำนวยความสะดวกทางการลงทุน สมาชิก WTO จำนวน ๔๒ ราย มีแถลงการณ์ร่วมเพื่อสนับสนุนการหารือที่นำไปสู่การจัดทำกรอบพหุภาคี (Multilateral Framework) สำหรับการอำนวยความสะดวกให้กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยเปิดให้สมาชิก WTO เข้าร่วมโดยสมัครใจ

๒.๒ แถลงการณ์/ปฏิญญาที่ไทยร่วมให้การรับรองในช่วงการประชุม MC11

๒.๒.๑ ปฏิญญารัฐมนตรีของกลุ่มไม่เป็นทางการของประเทศกำลังพัฒนา (Ministerial Declaration of the Informal Group of Developing Countries) สนับสนุนองค์การการค้าโลกและระบบการค้าพหุภาคีที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเติบโตของการค้าระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงประเทศกำลังพัฒนา การเจริญเติบโตที่ทั่วถึง และโอกาสที่เท่าเทียมกัน โดยองค์การการค้าโลกและระบบการค้าระหว่างประเทศสามารถเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาและการลดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ

๒.๒.๒ แถลงการณ์การประชุมรัฐมนตรีประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรขนาดเล็ก และขนาดกลาง ครั้งที่ ๔๐ (Statement of the 40th Cairns Group Ministerial Meeting) เพื่อแสดงท่าทีร่วมกันในการผลักดันให้มีการตกลงหลักการการจำกัดการอุดหนุนโดยรวม (Overall Trade Distorting Support Limit: OTDS Limit) ใน MC11 โดยให้มีการเจรจาแนวทางการจำกัด OTDS รวมทั้งผลักดันการหาข้อสรุปในทุกประเด็นของการเจรจาเกษตร ได้แก่ การอุดหนุนภายใน การแข่งขันการส่งออก และการเปิดตลาด ตลอดจนการกำหนดกลไกด้านความโปร่งใสและป้องกันผลกระทบจากโครงการเก็บสำรองสินค้าเกษตร เพื่อความมั่นคงทางอาหาร หลังจาก MC11 ต่อไป

๒.๒.๓ แลกเปลี่ยนการร่วมของรัฐมนตรีที่สนับสนุนระบบการค้าพหุภาคี เน้นย้ำความสำคัญของระบบการค้าพหุภาคีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ และยืนยันเป้าประสงค์ของ WTO ตามที่ปรากฏในความตกลงมารราเกช รวมทั้งให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของ WTO กลไกระงับข้อพิพาท ประเด็นการพัฒนา บทบาทของระบบการค้าพหุภาคีในการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และการตอบสนองของ WTO ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการค้าในด้านต่างๆ

๓. ข้อสังเกต/ความเห็น

๓.๑ การประชุมถือว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีหลายประเด็นที่สมาชิกยังไม่สามารถตกลงกันได้ เนื่องจาก WTO ใช้ระบบฉันทามติ ดังนั้น สมาชิกที่ไม่เห็นด้วยเพียงประเทศเดียวก็ทำให้การเจรจาหยุดชะงักไปได้ จึงต้องมีการดำเนินการต่อไปใน WTO หลังการประชุม MC11 เพื่อให้สมาชิกหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายได้โดยเร็ว

๓.๒ ประเด็นใหม่ๆ เช่น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ MSMEs และบทบาทของสตรี เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในเวที WTO โดยประเด็นเหล่านี้อาจถูกนำมาถ่วงให้การเจรจาประเด็นที่ค้างค้างอยู่ช้าลงยิ่งขึ้น อีกทั้งมีการใช้โอกาสจากการประชุม MC นำเสนอประเด็นเชิงสังคมในมิติที่เชื่อมโยงกับการค้า เช่น ความเท่าเทียมทางเพศ พร้อมทั้งผลักดันให้สมาชิกที่สนใจร่วมรับรองในหลักการ ซึ่งภายใต้บริบท WTO ถือเป็นเรื่องใหม่ และอาจเปิดช่องให้มีการนำประเด็นเชิงสังคมในมิติอื่นๆ มาเป็นเงื่อนไขในการเจรจาจัดทำกฎระเบียบทางการค้าต่อไปได้ โดยในการประชุมครั้งนี้ สมาชิก WTO และผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑๑๙ ราย ได้ร่วมรับรองปฏิญญาร่วม (Joint Declaration) เรื่องการค้าและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสตรี โดยสนับสนุนให้นโยบายทางการค้าและการพัฒนามีความเท่าเทียมทางเพศมากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการดำเนินงานภายใต้กรอบ WTO เพื่อขจัดอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของสตรีในระบบเศรษฐกิจและการค้า

๓.๓ กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้ว เห็นควรให้ไทยผลักดันการหาหรือประเด็นค้างคาภายใต้การเจรจาอบโดฮา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การเปิดตลาดสินค้าเกษตรเพิ่มเติมโดยลดภาษีสินค้าเกษตรระหว่างกัน รวมทั้งการผลักดันไม่ให้สมาชิกที่เป็นผู้นำเข้าสินค้าเกษตรใช้มาตรการปกป้องสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกับสินค้าข้าว น้ำตาล และมันสำปะหลัง อันจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการไทยในระยะยาวต่อไป

๔. ประเด็นที่เสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการประชุมรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๑ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงบัวโนสไอเรส สาธารณรัฐอาร์เจนตินา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักอเมริกา แปซิฟิก และองค์การระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๔๑๘

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๑๖